

gunstigede, have 3 Kr. 60 Øre daglig. Naar man ved, at 1 Pund Flæsk koster 60 Øre, grønsaltet naturligvis mere, 1 Pund Fedt 70 til 80 Øre — Smør er der selvfølgelig ikke Tale om — og de øvrige Levnedsmidler i Forhold dertil, saa kan man sige sig selv, at disse Lønninger fra 3 Kr. og opefter under 4 Kr. ikke række til det nødvendige Ophold for Mand, Hustru og Børn. Det er ganske umuligt. De Folk maa leve knapt, de maa lide Nød, de kunne ikke faa Føde og Klæder for 3 Kr. daglig. Jeg ved godt, at man fra den Side, som var med til at fremsætte Forslag vedrørende Officerslønningerne, bestandig fremhæver, hvilke store Fordele disse Folk have, Emolumenter, billige Boliger o. s. v. Det er sandt, der er adskillige saadanne Ting, men de kunne neppe anslaas til mere end ca. 100 Kr. aarlig. Jeg ved ogsaa godt, at enkelte af disse Folk faa et Alderstillæg efter 8 Aar paa 96 Kr. og efter 16 Aar paa 192 Kr. om Aaret. Men det er kun omtrent 30 pCt., som faa det 16 Aars Tillæg, og 19 pCt., som faa det 8 Aars Tillæg, med andre Ord, knapt Halvdelen faa et Tillæg, medens alle de andre kun have den nøgne Løn, jeg har nævnt.

I Fjor syntes det at begynde at lysne. Vi havde faaet et radikalt Ministerium, som paa forskellige Maader satte Liv i flere Forhold. Ogsaa for Orlogsværftets Vedkommende begyndte man at haabe. Mit stadige Krav paa disse Arbejders Vegne har jo været, at man skulde drage dem med ind i Forhandlingerne om deres Forhold, idet jeg gjorde gældende, at hvad der kan være Ret for de private Arbejdere, maa selvfølgelig ogsaa være Ret for de militære. Det havde hidtil ikke frugtet, men den daværende radikale Forsvarsminister gjorde et Forsøg, et Tilløb i hvert Fald til det, man havde ønsket, idet han nedsatte en Kommission. Nu vil jeg ærligt erkende, at denne Kommission ikke var af den Beskaffenhed, jeg havde ønsket, den var lidt mere ensidig; men jeg antager, at det er gaaet med denne civile Forsvarsminister som med de andre civile Forsvarsministre, at Officererne ere løbne med dem. De fremkom med Forslaget til ham om Kommissionens sammensætning. Denne blev saa ensidigt sammensat som vel muligt, af lutter Officerer. Den 7. Maj i Aar tilskrev Marineministeriet Chefen for Orlogsværftet, at han skulde være Formand for en Kommission. Jeg tør maaske med den højtærede Formands Tilladelse oplæse et lille Stykke af Skrivelsen. Der siges:

„Med Henviſning til Marineministeriets Skrivelse Nr. 430 af 2. Marts d. A., hvori Chefen for Orlogsværftets Regnskabsvæsen sammen med Chefen for Generaltøjmesterkvarteret beordres til at tilvejebringe en let tilgængelig Sammenstilling af Lønningsmaaderne og Lønningsforholdene m. m. paa Hærens og Flaadens forskellige Arbejdssteder, bestemmes det — uanset, at der endnu ikke for Ministeriet har foreligget noget Resultat af de to Herrer Virksomhed —, at der skal nedsættes en Kommission af begge Værn for at afgive den i ovennævnte Skrivelse omtalte Beretning, sammenstillet med Lønforholdene m. m. ved nærliggende større indenlandske Fabrikvirksomheder (Skibsværfter, Maskinfabrikker og lignende).“

Og saa siges der, at Kommissionen skulde, „efter at Repræsentanter for det daglige Personel af de forskellige Klasser og Fag havde fremsat deres Ønsker og Anskuelser for Kommissionen“, fremkomme med Forslag.

Denne Kommission bestod af de Herrer af Flaaden — undskyld, at jeg forbigaar Titlerne — Zachariae, Tuxen og Schoustrup og for Hæren Weilbach, Möhl og Otterstrøm, og det maa da vistnok siges, at naar Spørgsmaalet er om Lønninger for Folk, er det ganske urigtigt at udelukke dem, hvem Lønningerne dreje sig om. Men jeg har set tidligere, hvorledes det har været muligt for Officererne at faa Forsvarsministeren paa deres Side, til Trods for, at jeg i alt Fald ikke kan erkende, at de Fremstillinger, man gav af Forholdene derude — heller ikke Arbejderne have erkendt det —, vare rigtige. Det viste sig ogsaa, at selv med den radikale Forsvarsminister var man i Stand til at løbe. Man sagde altsaa, at de forskellige Klasser og Fag skulde høres om deres Forhold, og saaledes er det ogsaa gaaet for sig. Denne Kommissions forskellige Officerer tilkaldte Repræsentanter for Arbejderne og spurgte om deres Ønsker og Anskuelser, og de have ogsaa faaet deres Mening at vide. Denne var for saa vidt kort, som den kunde fremsættes i Form af et trykt Andragende, som allerede tidligere var indgivet til Ministeriet. Man spurgte om forskellige Ting, og saa kunde Arbejderne paa militær Vis træde af, og dermed var den Historie forbi. Men nu har denne Kommission den Opgave at skulle søge tilvejebragt Ensartethed for Værkstederne paa begge Værn og samtidig sammenligne Forholdene der med Forholdene i det private Liv. De maa altsaa